

Religieuze en liturgische boeken van Den Haag naar Lviv.

Op 19 augustus 2008 overhandigde Beja Kluiters, voorzitter van Stichting Spoetnik, een waardevolle collectie van 576 religieuze en liturgische werken aan de bibliotheek van de Oekraïense Katholieke Universiteit in Lviv. De boeken zijn een geschenk van dr. Gabriël Munninghoff OFM. Cap, archimandriet van het voormalige klooster van de Byzantijnse ritus "Pokrof" in Voorburg en Den Haag.

Spoetnik werd kort na het bezoek van de Oekraïense First lady Kateryna Joesjtsjenko aan Vlaardingen in 2006 benaderd met het niet-alledaagse verzoek om een bestemming te vinden voor de privé-verzameling van Russische en Oekraïense liturgische boeken die vader Gabriël in de 50 jaar van zijn priesterschap had opgebouwd. De boeken zochten een nieuwe bestemming, nu vader Gabriël van Den Haag zou verhuizen naar het klooster van de paters kapucijnen in Tilburg. Hij was ruim twee jaar eerder al met emeritaat gegaan.

Archimandriet Gabriël Munninghoff (midden) overlegt met zijn Russisch-orthodoxe ambtsgenoot Nikon Jakimov uit Den Haag (links) tijdens bezoek van Kateryna Joesjtsjenko.

De geschiedenis van Pokrof (nu de Instelling Katholieke Gemeenschap van de Byzantijnse ritus binnen de Rooms Katholieke Kerkprovincie van Nederland) en de collectie gaan terug tot de periode net na de Russische Revolutie, toen in Nederland op verzoek van Paus Pius XI het Apostolaat der Rutheense Missie werd opgericht. De missie, waaraan onder anderen Nederlandse kapucijnen deelnamen, leidde priesters op voor missiewerk in Oekraïne. De achterliggende gedachte was dat zo vanuit Oekraïne, waar immers nog veel gelovigen van oorsprong de Paus in Rome aanhingen, begonnen kon worden met de herkerstening van de communistische Sovjet-Unie. Van dit streven is door verschillende omstandigheden destijds niet veel terechtgekomen.

Toen echter als gevolg van de Tweede Wereldoorlog en de *Arbeitseinsatz* Russen en Oekraïners in Nederland terechtkwamen, konden deze in de Byzantijnse ritus opgeleide Nederlandse priesters eenvoudig gehoor geven aan de oproep van de Congregatie voor de Oosterse Kerken in Rome om materieel en geestelijk bijstand te verlenen aan de oosters-christelijke gelovigen. Dit gebeurde onder de naam "Oosters Werk Kapucijnen in Nederland", van waaruit in heel Nederland diverse gemeenschappen, waaronder het Voorburgse klooster, werden gesticht.

Vader Gabriël behoort, samen met de eerder dit jaar overleden Vader Antonie Vriens, tot de "tweede generatie" Nederlandse priesters die zich ontfermden over de oosterse gelovigen in Nederland. Hij bouwde zijn boekenverzameling gedurende vele jaren op. Er zijn drie stromingen te herkennen in de verzameling: de oudste boeken zijn tussen 1850 en 1917 uitgegeven in het Russische Keizerrijk, een aanzienlijk deel is uitgegeven door de diverse oosterse kerken in de diaspora, terwijl een klein deel is uitgegeven na glasnost en perestrojka.

Dienst en Akathistos gewijd aan de Heilige en Rechtgelovige Grootvorst Alexander Nevski, uitgegeven in Sint-Petersburg, 1851.

Tijdens de verhuizing van vader Gabriël in het voorjaar van 2007, werden de boeken gesorteerd en overgebracht naar Vlaardingen. Hier werden de boeken vervolgens gecategoriseerd en beschreven, een niet eenvoudige taak omdat de meeste boeken in het Kerkslavisch zijn geschreven. Gezien het vrij specifieke karakter van de boeken, werd in overleg met vader Gabriël contact gezocht met de rector van de Oekraïense Katholieke Universiteit in Lviv, vader Borys Gudziak. Nadat Lviv instemde om de ontvangende partij te zijn, restte alleen nog de vraag van het transport. Gezien de omvang en de plaats van bestemming werd ervoor gekozen om dit transport te combineren met het konvooi dat Truck Aid Limburg in augustus van dit jaar belangeloos organiseerde voor Stichting Spoetnik en de Stichting Humanitaire Hulp Kinderen Oekraïne, waarbij ook Lviv werd aangedaan. Na anderhalf jaar werd zo invulling gegeven aan de wens van vader Gabriël dat zijn boeken een bestemming in Oekraïne zouden krijgen.

Voor meer informatie kunt u terecht op de websites:

www.pokrof.nl

www.spoetnik.nl

www.ucu.edu.ua

John Stienen

Dit artikel is verschenen in:

